

ORGANIZATORZY KONKURSU
Liceum Ogólnokształcące Nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu
Dolnośląskie Stowarzyszenie Na Rzecz Uzdolnionych
 al. Brücknera 10, 51 – 410 WROCŁAW,
 tel. + 48 71 324 69 25, + 48 71 324 69 00, fax. + 48 71 324 69 01

HONOROWY PATRONAT:
Dolnośląski Kurator Oświaty
Wiceprezydent Miasta Wrocławia

KONKURS LIGA NAUKOWA

Dolnośląski Konkurs Gimnazjalistów o Puchar Prezydenta Wrocławia

FINAŁ HUMANISTYCZNY

KLASYFIKACJA DRUŻYNOWA

10 lutego 2006, godz. 11:30,
 część rozgrywana w siedzibie Liceum Ogólnokształcącego Nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu

wersja polska (nie jest wykorzystywana podczas konkursu)

IMIĘ I NAZWISKA CZŁONKÓW DRUŻYNY (czterech spośród sześciu), na pierwszym miejscu Kapitan Drużyny:

1. 2.
 3. 4.

IMIĘ I NAZWISKO OPIEKUNA DRUŻYNY (nauczyciel):

SZKOŁA:

Czas pracy: **90 minut** od zakończenia czynności organizacyjnych.

Dostęp do zasobów bibliotecznych i internetowych jest koordynowany przez asystenta drużyny.

Drużyna otrzymuje wszystkie wersje językowe (razem cztery arkusze), arkusz zawiera miejsce na brudnopis.

Odpowiedzi udzielamy w języku polskim (za wyjątkiem części F1).

Po zakończeniu konkursu jeden z kompletów (wybrana przez drużynę wersja językowa) jest zwracany do oceny a pozostałe komplety drużyna zabiera na pamiątkę ☺.

Polecenia do rozwiązania znajdują się jedynie w części D i F niniejszego arkusza:

A. - C Teksty informacyjne i źródłowe z którymi należy się zapoznać - języku obcym i polskim.

D. W tej części znajdują się problemy, które musi rozwiązać drużyna: zadania D1a, D1b, D1c, D1d, D2, D3 (sześć poleceń)

E. Tekst informacyjny w języku obcym i polskim. Należy zapoznać się z tekstem.

F. Problem do rozwiązania przez drużynę i miejsce na streszczenie analizy w języku obcym

PUNKTACJA (wypełnia recenzent)

D1a	D1b	D1c	D1d	D2	D3	F	F1	Σ
max. 5 pkt	max. 5 pkt	max. 5 pkt	max. 5 pkt	max. 10 pkt	max. 10 pkt	max. 20 pkt	BONUS	max. 60 pkt

Niniejszy arkusz zawiera **8 stron** (proszę sprawdzić, czy wszystkie strony zostały prawidłowo skopiowane).

Życzymy Wam dobrej zabawy i sukcesów w konkursie **Liga Naukowa**.

www.liga.io14.wroc.pl

POWODZENIA !

A.

Przeczytajcie uważnie poniższy tekst w języku obcym. Po przeczytaniu tekstu przejdźcie do części B.

[tekst zamieszczony w jednej z czterech wersji językowych]

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych XX wieku w Polsce debiutowało pokolenie poetów, nazwane Nową Falą (Stanisław Barańczak, Julian Kornhauser, Ryszard Krynicki, Ewa Lipska, A. Zagajewski).

Pokolenie to było bardzo nieufne wobec zakłamanej rzeczywistości PRL-u. Poeci czuli się odpowiedzialni za zdegradowaną osobowość przeciętnego obywatela – zastraszanego, kontrolowanego, manipulowanego. Wiele uwagi poświęcali problemowi wiarygodności języka, bowiem uważali, że język propagandy socjalistycznej, czyli nowomowa, jest źródłem kłamstwa. Głosili tezę, że prawda języka oznacza prawdę życia.

Twórczość poetów Nowej Fali cechowała się nieufnością wobec języka propagandy politycznej, prasy, mass mediów. Poeci wierzyli, że ich wiersze uczynią ludzi wolnymi, zdolnymi do samodzielnych decyzji, nauczą wolności. Między twórczością artystyczną a etyką stawiali znak równości. Poeci uważali, że poezja powinna demaskować ustrój totalitarny, pokazywać zniewolenie człowieka.

B.

Przeczytajcie uważnie poniższy tekst w języku obcym i dołączony poniżej tekst w języku polskim.

Po przeczytaniu przejdźcie do części C.

[tekst w języku obcym]

Nowomowa – język propagandy politycznej lub ideologicznej państwa, partii lub jakiegokolwiek innej organizacji dążącej do panowania nad świadomością ludzi. Nowomowa jest językiem totalitaryzmu, służy potrzebom totalitarnej propagandy politycznej. Charakterystyczne dla niej jest posługiwanie się schematami językowymi i sloganami. Nowomowa jest narzędziem budowania fałszywego obrazu świata. Zasady nowomowy sformułował w swej powieści *Rok 1984* George Orwell.

George Orwell

Zasady nowomowy

[*Rok 1984*, fragment]

Celem nowomowy było nie tylko dostarczenie środków odpowiednich do wyrażania światopoglądu oraz myśli właściwych dla zwolenników angsocu czyli socjalizmu angielskiego, lecz również uniemożliwienie swobody myślenia. Zakładano, że z chwilą, gdy nowomowa wejdzie całkowicie do powszechnego użytku, a staromowa ulegnie zapomnieniu, jakakolwiek herezja myślowa - czyli odejście od zasad angsocu - stanie się całkowicie nierealna, przynajmniej jeśli chodzi o ujęcie jej w słowa. Słownictwo nowomowy tak ukształtowano, aby za jego pomocą można było przekazać - ze wszystkimi odcieniami znaczeniowymi - to, co lojalny członek Partii ma do powiedzenia, zarazem zaś uniemożliwiono wykorzystanie języka do formułowania, nawet określną drogą, myśli uznawanych za niewłaściwe. Osiągnięto to częściowo poprzez tworzenie nowych słów, głównie jednak przez usunięcie wyrazów niepożądanych oraz przez pozbawienie pozostawionych jednostek leksykalnych nieprawomyślnego sensu, a w miarę możliwości jakichkolwiek znaczeń ubocznych. Niech wystarczy ten jeden przykład: słowo *wolny* wciąż istniało w nowomowie, lecz występowało tylko w takich zdaniach jak: "Pies jest wolny od pcheł" lub "Pole jest wolne od chwastów". Nie sposób było się nim posłużyć, aby stwierdzić, iż ktoś jest "wolny politycznie" albo "wolny intelektualnie", gdyż takie pojęcia jak wolności obywatelskie oraz wolnomyślność dawno wypleniono, a odpowiadające im określenia zlikwidowano. Oprócz usuwania słów o wyraźnie nieprawomyślnym zabarwieniu redukcję słownictwa traktowano jako cel sam w sobie; nie pozostawiono żadnych wyrazów, bez których można się obyć. Nowomowę skonstruowano nie po to, żeby zwiększyć, a wręcz przeciwnie, żeby zawęzić zakres myślenia. Temu celowi pośrednio służyło również ograniczenie do minimum zasobu słów dostępnych użytkownikom.

tłum. Tomasz Mirkowicz

MIEJSCE NA NOTATKI I BRUDNOPIS

część **C** - *verte*

C. Materiały źródłowe.

Ryszard Krynicki *Język, to dzikie mięso*

Panu Zbigniewowi Herbertowi
I Panu Cogito

Język, to dzikie mięso, które rośnie w ranie,
W otwartej ranie ust, żywiących się skłamaną prawdą,
język, to obnażone serce, nagie ostrze,
które jest bezbronne, ten knebel, który dławi
powstania słów, to zwierzę osvajane
z ludzkimi zębami, to nieludzkie, co rośnie w nas
i nas przerasta, ta czerwona flaga, którą wypluwamy
razem z krwią, to rozdwojone, co otacza, to
prawdziwe kłamstwo, które mami,
to dziecko, które ucząc się prawdy, prawdziwie kłamie
(1975)

Stanisław Barańczak *Te słowa*

Te słowa z mównic i te w rozmównicach,
te grubą nicią zaszywane
w granatowy worek garnituru, i
tamte, rozbierane do naga z drelichu
przed osobistą zniewagą rewizji
te, znane ze zbyt częstego słyszenia, i tamte,
z trudem przypominane na zawsze zbyt rzadkich
widzeniach; te słowa, które łatwo
dają się cedzić przez sitko mikrofonu,
i tamte, które muszą przebić się przez kratę
z trudem o wiele większym;
te,
wygłaszane z nieustraszonym bezwstydem, i tamte,
wyciszane ze wstydlivej obawy przed uchem
strażnika; te, mówione prosto
w suche oko kamery, i tamte, które mówiąc,
spuszcza się wzrok, bo trudno znieść kobiece łzy;
te słowa, które przerywane są na salach obrad
przez burzliwe, długo niemilkące owacje,
i tamte, w salach widzeń przerywane
interwencją czujnego zegara;
te słowa,
te słowa mów zbyt długich i zbyt krótkich rozmów
(1981)

Ryszard Krynicki *Jeżeli przyjdzie*

Jeżeli przyjdzie mi wykrzyknąć
„Niech żyje Polska!”

-w jakim będę musiał uczynić to języku?
(1978)

Adam Zagajewski *Plany i sprawozdania*

Naprzód są plany
potem sprawozdania
Oto jakim językiem
umiemy się porozumiewać
Wszystko musi być przewidziane
O wszystkim trzeba
później opowiedzieć
To, co zdarza się naprawdę
nie zwraca niczyjej uwagi
(1979)

Język m III, D. -a, N. ~kiem; Im M. -i 1.
«narząd w jamie ustnej, składający się z elastycznych mięśni, pokryty błoną śluzową, mieszczący narządy smaku, biorący udział w ssaniu, żuciu i polykaniu pokarmów; u ludzi ponadto jeden z najważniejszych narządów mowy»: Mlaskać językiem. Pokazać komuś język. Pies wywiesił język. \diamond fraz. Mieć cięty, złośliwy, ostry język «mieć dowcipny, złośliwy sposób mówienia» \diamond Mieć długi język «być gadatliwym, nie umieć zachować tajemnicy» \diamond Dostać się, narażać się na ludzkie, na złe języki «narażać się, narażać się na obławę, plotkę» \diamond Rozpuścić język, puścić wodze, cugle językowi «rozgadać się» \diamond Mleć, pyłtować, trzepać itp. językiem «paplać, gadać, pleść» \diamond Trzymać język za zębami «milczeć, nie odzywać się niepotrzebnie, dochowywać tajemnicy» \diamond Ugryźć się w język «zamilknąć w porę, nic nie powiedzieć» \diamond Mieć coś na języku, na końcu języka a) «chcieć zaraz coś powiedzieć» b) «przypominać coś sobie; mieć wrażenie, że coś zaraz, za chwilę się przypomni» c) «mówić o czymś dużo lub ciągle» \diamond Mówić, pleść, bając, gadać, co ślina na język przyniesie «mówić byle co, pleść, mówić głupstwa» \diamond Ciągnąć, pociągnąć kogoś za język «badać, wypytywać kogoś, skłonić kogoś do wyjawienia powiedzenia czegoś» \diamond Zapomnieć języka w gębie «zaniemówić z powodu zmieszania, strachu, zaskoczenia, podziwu itp.» \diamond Łamać sobie język «mieć trudności z wymawianiem wyrazów obcej mowy» \diamond Biegać, gonąć, latać z wywieszonym językiem «biec szybko, bardzo się spieszyć» \diamond Biec, gonić, lecieć, pójść z językiem «iść, pójść z donosem, skargą, obławą» \diamond Co w sercu albo co w myśli, to i na języku «mówi się to, co się myśli, czuje, szczerze, otwarcie» \diamond Strzepić język «mówić dużo a niepotrzebnie» \diamond Wziąć, pochwytać na języki, ostrzyć, strzepić na kimś język «obgadywać kogoś, obmawiać, plotkować» \diamond Język komuś kołowacieje, kołem lub kołkiem staje, płacze się «ktoś nie może mówić, niewyraźnie mówi z powodu zmieszania, strachu itp.» \diamond Język kogoś świerzbi «ktoś nie może oprzeć się chęci mówienia, wygadania się z czymś» \diamond Język się komuś rozwiązuje; coś rozwiązuje komuś język «ktoś staje się nagle wymowny»
2. «zasób wyrazów, zwrotów i form określanych przez reguły gramatyczne, funkcjonujący jako narzędzie porozumiewania się przez członków jednego narodu, społeczeństwa; mowa»: Język polski, angielski, francuski. Język ojczysty. Języki obce. Władać jakimś językiem. \diamond Język maszynowy «system składający się ze znaków i reguł ich łączenia w jednostki wyższego rzędu (wyrażenia lub zdania), zakodowany w maszynach matematycznych» \triangle Języki starożytne, klasyczne «greka i łacina» \triangle Język literacki «język ludzi wykształconych» \diamond fraz. Kaleczyć, łamać język; mówić łamanym językiem «zniekształcać wyrazy danego języka, mówić źle w jakimś języku»
3. «zasób wyrazów, zwrotów i form, używanych w celu porozumiewania się przez ludzi pewnego środowiska, zawodu, regionu; gwara, dialekt, żargon»: Język techniczny, dyplomatyczny, łowiecki, uczniowski, złodziejski. \diamond fraz. Mieć, znajdować z kimś wspólny język, mówić wspólnym językiem «opierać się na wspólnych pojęciach, przeżyciach, umożliwiających porozumienie; znajdować wspólną płaszczyznę porozumienia»
4. «sposób wyrażania się, wystawiania się, charakterystyczny dla danego autora, dzieła, epoki; styl»: Język Prusa. Język utworu. Język poezji romantycznej, współczesnej. \triangle Język książkowy, pisany «język używany tylko w pisaniu» \triangle Język potoczny, mówiony «język jako środek porozumiewania się codziennego w żywej mowie»
5. «przedmiot o wąskim, wydłużonym kształcie przypominający język — narząd mowy»: Języki ognia. Język u buta. \triangle Język spustowy «w broń palnej: część przyrządu spustowego; cyniel» \triangle geogr. Język rumowiskowy «różnorodny materiał zwietrzelinowy osuwający się po stoku i stromym dnie doliny w postaci wydłużonego pasma»
6. B. = D., daw. «jeniec schwyty dła powzięcia wiadomości o nieprzyjacielu» \diamond fraz. Zasięgnąć, wziąć, dostać, chwycić języka «zasięgnąć, dostać wiadomości»

D. patrz materiały źródłowe w części C, str. 4

[wszystkie polecenia w języku obcym]

Słownik języka polskiego przynosi informacje o sześciu podstawowych znaczeniach wyrazu **język**. Zapoznaj się z nimi, a następnie przeczytaj wiersze Zagajewskiego oraz Krynickiego i odpowiedz na następujące pytania (odpowiadamy po polsku):

D1. W wierszu Krynickiego (*Język, to dzikie mięso*) pojawiły się metafory, przynoszące nowe znaczenie wyrazu **język**, wyjaśnij ich sens:

a. *Język, to dzikie mięso, które rośnie w ranie,
W otwartej ranie ust, żywiących się skłamaną prawdą,*

.....

.....

.....

.....

.....

b. *język, to obnażone serce, nagie ostrze, które jest bezbronne,*

.....

.....

.....

.....

.....

c. *język, (...) ten knebel, który dławi powstania słów,*

.....

.....

.....

.....

.....

d. *język, (...) to dziecko, które ucząc się prawdy, prawdziwie kłamie*

.....

.....

.....

.....

.....

